

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชิต
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
EARLY CHILDHOOD EDUCATIONAL MANAGEMENT OF SCHOOL IN
THE WICHIT NETWORK GROUP UNDER THE PHUKET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹ณัฐนรี มะลิชู, ²สุชาดา นันทะไชย และ ³สุดารัตน์ สารสว่าง
¹Natnaree Malichoo, ²Suchada Nanthachai and ³Sudarath Sarnswang

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย
Kasetsart University, Thailand

¹Natnaree.mal@ku.th

Received: May 28, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 20, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยใช้ประชากรจากผู้บริหารและครูผู้สอนปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายวิชิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ทั้งหมด 5 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 38 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (PN PNI_{modified}) ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยภาพรวมรายด้านและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่ม

¹ นิสิต, สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยภาพรวมรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต มีดังนี้ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง

คำสำคัญ : การส่งเสริมการจัดการศึกษา, การจัดการศึกษาปฐมวัย, ปฐมวัย

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the current and desirable conditions of early childhood educational management promotion of schools in the Wichit network group under Phuket Primary Educational Service Area Office. 2) to study the needs necessary to of early childhood educational management promotion of schools in the Wichit network group under Phuket Primary Educational Service Area Office. The population consisted of 13 schools administrators and 25 early childhood teachers from 5 schools in the Wichit network group. The tool used was a questionnaire created by the researcher. It was a 5-level Likert Scale questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. and prioritize the necessary needs index. The results were as follows: 1) the conditions state of early childhood educational management promotion of schools in overall, each aspect and item were at a high level. The desirable condition of promoting early childhood education management in overall, each aspect and item were at a highest level. 2) Necessary needs Index for early childhood educational management promotion were as follows: The highest necessary need was the aspect of building knowledge and understanding between schools, families and communities followed by the aspect of developing early childhood curriculum. The last lowest necessary need index was the aspect of promoting and supporting teachers to develop themselves.

Keywords : Promotion of Education Management, Early Childhood Education Management, Early Childhood.

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้น เป็นการให้การศึกษาแก่ปวงชนชาวไทยทุกคนให้ได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 54 “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี

ตั้งแต่วัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อมุ่งปลูกฝังคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรมการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีและมีสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อแสวงหาความก้าวหน้าไปพร้อมกับการรักษาความมั่นคงของคนในประเทศ ในปัจจุบันประชากรเด็กในประเทศไทยมีจำนวนลดลง แต่มีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นที่เด็กเกิดมาจะต้องเป็นเด็กที่มีความพร้อมทางด้านความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ ตลอดจนการเจริญเติบโตของเด็ก และโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพนั้นจะต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นเด็กจึงต้องการพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดาจนถึงวัยรุ่นโดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ฐิติมา ชูใหม่, 2559)

ต่อมาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า สมควรมีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติหาหน้าทีรัฐสภา พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด มีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิด สร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก และผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต ที่ผ่านมามีการ ดำเนินงานเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหลายภาคส่วน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ปฏิสนธิใน ครรภ์มารดา จนถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงมีหลายหน่วยงานที่ จัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรม เลี้ยงดูเด็ก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนโดยในส่วนของภาครัฐมีกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ เป็น หน่วยงานหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ทั้งนี้การที่ผู้ดูแลหรือครูผู้สอนเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาจะเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะเหล่านั้น ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้ประกาศ นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัด

การศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ว่า การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้ยึดหลักการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) โดยการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการ 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาสมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีแนวปฏิบัติให้เน้นเด็กเป็นสำคัญ จัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ยืดหยุ่น จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เพื่อให้เด็กมีโอกาสดูแลเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายและมีความหมายต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง ประสานความร่วมมือ และสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของประเทศชาติ ที่ถือว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ลำดับแรกของชีวิต ที่มีการประกาศไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ กฎกระทรวงและระเบียบต่าง ๆ แต่เมื่อนำมาสู่การปฏิบัติผู้บริหารโรงเรียนต่างก็มีศาสตร์และศิลป์ในวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ทำให้แต่ละโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสิ่งที่คาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย นำไปสู่แนวทางในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ มีประชากรผู้บริหารตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 13 คน และประชากรครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 25 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 38 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการตอนที่ 2 ประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยใช้รูปแบบการตอบสนองรายการคู่ (Dual-response format) ให้เลือกตอบพร้อมกันในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ การส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด การส่งเสริมอยู่ในระดับมากการส่งเสริมในระดับปานกลาง การส่งเสริมในระดับน้อย และการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์และข้อกำหนดของการศึกษาค้นคว้า ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) นำมาตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายข้อ รายด้านและภาพรวม โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด 3) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท มาวิเคราะห์การหาความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นโดยเทคนิค Priority Needs Index : PNI_{Modified} เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน 4) วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเขียนของเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในด้านต่างๆเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 86.84 เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.16 มีอายุ 36 ปีขึ้นไป สูงที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 23.69 และต่ำสุดมีอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.89 เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี สูงที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 55.26 รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 44.74 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่ง ครู สูงที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมา อยู่ในตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 และต่ำที่สุดอยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและตำแหน่งครูอัตราจ้างเท่ากัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.16 นอกจากนี้ยังพบว่า มีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 5 – 10 ปีและมากกว่า 15 ปีเท่ากันสูงที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32 และต่ำที่สุดมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และอยู่ในระหว่าง 11 – 15 ปีเท่ากัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68

2. สภาพปัจจุบันในภาพรวมการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย

สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง และด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย

การส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	4.07	0.693	มาก	4.79	0.415	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกิจกรรมการบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	4.02	0.769	มาก	4.72	0.498	มากที่สุด
3. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้	4.14	0.740	มาก	4.78	0.486	มากที่สุด
4. ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.07	0.696	มาก	4.69	0.545	มากที่สุด
5. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสนในการพัฒนาตนเอง	4.23	0.745	มาก	4.84	0.408	มากที่สุด
6. ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน	4.11	0.858	มาก	4.84	0.404	มากที่สุด
รวม	4.10	0.689	มาก	4.76	0.430	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวมการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.689$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสนในการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.745$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.740$) และด้านการจัดกิจกรรมการบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.769$)

สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.430$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.404$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสนในการพัฒนาตนเอง ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.408$) และด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.545$)

3. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย

การส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย	PNI _{modified}	ลำดับ
1.ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	0.150	2
2.ด้านการจัดกิจกรรมการบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้	0.148	3
3.ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้	0.134	4
4.ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	0.132	5
5. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง	0.126	6
6. ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน	0.151	1

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน (PNI_{modified} = 0.151) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย (PNI_{modified} = 0.150) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง (PNI_{modified} = 0.126)

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริการโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทั้ง 6 ด้านของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.689$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง มีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.745$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.740$) และด้านการจัดกิจกรรมการบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านที่มีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.769$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าตั้งแต่ได้มีการปฏิรูปการศึกษาทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตื่นตัวในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นครูมืออาชีพ ที่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดี มีเจตคติที่ดี เหมาะสมจะเป็นครูอย่างแท้จริง และจากสถานการณ์ที่ผ่านมา เนื่องด้วย

ปัจจุบันนี้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาแบบใหม่ ซึ่งมีการนำการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือ การประเมิน PA (Performance Agreement) มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมิน จึงทำให้ครูต้องเกิดการปรับตัว ทำความเข้าใจระบบการประเมินแบบใหม่นี้ที่ลดภาระครูจากการลดการพิจารณาผลงานจากเอกสาร แต่เป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มากขึ้น ส่งผลให้ครูจะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งในด้านศาสตร์ที่สอนและศาสตร์ทางด้านการสอน เพื่อเป็นผลให้เกิดการพัฒนา ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้ในสภาพปัจจุบันผู้บริหารมีการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูปฐมวัยเป็นอย่างดีอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2564) ที่ได้มีประกาศแจ้งหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ใหม่) หรือเกณฑ์ PA ทั้ง 4 สายงานขึ้น

ยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพื่อให้เด็กในยุคใหม่มีความพร้อมกับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งสถานที่ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัย จึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาส่วนใหญ่จึงต้องพัฒนาและจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อให้สถานศึกษาของตนเองเป็นที่ยอมรับของชุมชนภายนอก สอดคล้องกับ ภาณุวิชญ์ เอี่ยมไพจิตร (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน สภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่อาคารเรียนมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย อาคารเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างสดใสส่องทั่วถึงได้เป็นอย่างดี การจัดพื้นที่และบริเวณโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สวยงาม มีเครื่องเล่นสนามที่มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย จัดพื้นที่ในอาคารให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ภายในอาคารเรียนมีพื้นที่ใช้สอยที่จัดแบ่งเป็นสัดส่วน เช่น ห้องน้ำ ห้องกิจกรรม ห้องนอน และสถานที่ตั้งโรงเรียน อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ไม่มีมลพิษ

นอกจากนั้นในสภาพปัจจุบันสิ่งที่ผู้บริหารส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่า การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยของครู ผู้บริหารและสถานศึกษา การขาดแคลนความรู้และความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย จึงทำให้ครูเน้นให้เด็กอ่านเขียนและเน้นการสอนให้เด็กท่องจำมากกว่าพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนบริหารงานเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนจึงเตรียมความพร้อมของเด็ก เพื่อการแข่งขันมากกว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก รวมถึงปัญหาสถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง จึงทำให้เกิดการเรียนเพื่อสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตั้งแต่ระดับอนุบาล ซึ่งสอดคล้องกับ วสุกฤต สุวรรณเทน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพ

การจัดการศึกษาปฐมวัย : ปัจจัยเชิงสาเหตุ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร วัดได้จากการสื่อสารแนวทางการปฏิบัติงานให้เข้าใจตรงกัน การกำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) สมรรถนะขององค์กร วัดได้จากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและ ยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม การสรรหาและจัดทรัพยากร การเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร 3) บรรยากาศของโรงเรียน วัดได้จาก บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียนบุคลากรตั้งความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสูง การเปิดโอกาสให้ร่วมตัดสินใจการให้ความเป็นกันเองไว้วางใจกันการจัดระบบการจูงใจและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ4) การบริหารจัดการการเรียนรู้ วัดได้จากการบริหารหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนการสอน การบริหารการวัดผลประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับมณฑา โฉมราช (2548) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ของโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 318 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทั้ง 6 ด้านของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.430$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.404$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.408$) และด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.545$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ต้องการให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาจากครอบครัวเป็นลำดับแรก ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยครอบครัวและสถานศึกษาต้องร่วมมือใกล้ชิด สื่อสารเชิงบวกสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์และให้กำลังใจกันและกัน ดังคำที่ว่า “ครอบครัวอบอุ่น ปลอดภัย มีส่วนร่วมพัฒนาเด็ก” เพราะฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นตัวกลางในการสร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (2563) ที่ได้ให้ไว้แก่ศึกษาธิการจังหวัดและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาทั่วประเทศ ทั้งนี้ยังต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการประเมินวิทยฐานะ เช่นเดียวกับในสภาพปัจจุบันที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตนเองของครูอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก และด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นด้านที่มีความต้องการในการส่งเสริมต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการส่งเสริมการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอยู่แล้ว และส่งเสริมด้าน ๆ แทน

2. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน (PNI_{modified} = 0.151) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย (PNI_{modified} = 0.150) และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง (PNI_{modified} = 0.126) แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามา การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการมีข้อตกลงในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาเด็ก เพื่อพัฒนาผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาโรงเรียน โดยบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 6 ด้าน ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานเป็นผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการอบรมเลี้ยงดูที่บ้าน ด้านการตัดสินใจและด้านการร่วมมือกับชุมชน และทุกหน่วยงานมีความเข้าใจตรงกันที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ ขบา พันธุ์ศักดิ์ (2550) ที่ศึกษาพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมความรู้สึกับ ผู้ปกครองและครู สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยได้โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ แสดงให้เห็นว่าถ้าได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง จะช่วยให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเริ่มจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และมี ความสามารถนำความรู้ไปใช้ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และควรมี การ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ก็ซึ่งสอดคล้องกับ คณิงนิง วิจิตรปัญญา และวานิช ประเสริฐพร (2564) ที่ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และสอดคล้องกับ อเนก อัครเดช (2549) ได้ศึกษาเรื่องการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ด้าน การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตร แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล จัดอบรม ครูและประชุมเชิงปฏิบัติการให้มี ความรู้ความเข้าใจเกิดทักษะในการจัดทำหลักสูตร ควรมีการสำรวจข้อมูลสารสนเทศความต้องการ ความจำเป็นของท้องถิ่น โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง การจัดการศึกษา ควรมีการประสานความร่วมมือเตรียมการ ในระบบกลุ่มโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อแก้ปัญหาบุคลากรได้กระจายความรับผิดชอบ การจัดทำหลักสูตร และจัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรให้เพียงพอและทันเวลา เนื่องจากการดำเนินการในด้านการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจของผู้มีส่วน

เกี่ยวข้อง ในการมีส่วนร่วมสำรวจข้อมูลสารสนเทศความ ต้องการ ความจำเป็นของท้องถิ่น ที่สำคัญ เบื้องต้นในการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และการส่งเสริมที่ต้องการอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้ายคือ เรื่องการประเมินพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในสภาพปัจจุบันผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ผู้บริหารควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ วิธีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และต้องเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาแก่ครูได้ทุกเรื่องอย่าง เข้าใจ รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หาก สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยก็ควรมีการปรับเปลี่ยน ระดมทุนทรัพย์ งบประมาณให้เพียงพอเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและเอื้อการจัดกิจกรรมของครูผู้สอน พร้อมทั้ง สนับสนุนครูผู้สอนปฐมวัยในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นครูที่เป็นข้าราชการหรือครูที่เป็น อัตราจ้างก็ตาม เมื่อผู้บริหารมีความเข้าใจการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างทอ่งแท้และจัดการ ส่งเสริมทั้งครูและเด็กเป็นอย่างดีนั้น ก็จะส่งผลให้คุณภาพของการจัดการศึกษาปฐมวัยเกิดการ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีอย่างแน่นอน

เมื่อจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ผู้บริหารแล้วนั้น พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องส่งเสริม ช่วยเหลือสูงสุดอันดับแรก คือ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัวและชุมชน ซึ่ง ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 25 คน ได้เห็นตรงกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม ชี้แนะแนวทางระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงการจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินพัฒนาการเด็ก รวมถึงสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การสร้างความรู้ความเข้าใจกับครูและบุคลากรใน สถานศึกษาของตนเอง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อการประสานรอยเชื่อมต่อ ระหว่างการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมขับเคลื่อนที่มี ความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของเด็กปฐมวัย ทำให้ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การปรับตัวของเด็กในช่วงรอยเชื่อมต่อจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่ง จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและการช่วยเหลือจากครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การขับเคลื่อนดังกล่าวจึงจะประสบผลสำเร็จ

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลแรกที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรอยเชื่อมต่อ โดยต้อง ศึกษาหลักสูตรทั้งระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา จัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะ เอื้อต่อการเชื่อมต่อการศึกษา เช่น จัดกิจกรรมให้ครูสอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนและ เผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมให้ความรู้และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้กับพ่อ แม่ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

ผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จัดกิจกรรมให้เด็กและผู้ปกครองมีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้สอนและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียน จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

และต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สถานศึกษาหรือผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย และเห็นความสำคัญในการส่งเสริมจัดการศึกษาผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา ผ่านการฝึกอบรม สัมมนา หรือการสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจ สนับสนุน การจัดการศึกษาในทุกมิติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. [Online], เข้าถึงได้จาก <https://moe360.blog/2020/09/23/early-childhood/>. [10 กันยายน 2565].
- คณินิจ วิจิตรปัญญาและวานิช ประเสริฐพร. 2564. “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1”, วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564).
- ชบา พันธุ์ศักดิ์. (2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมความรู้ระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิติมา ชูใหม่. (2559). การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. วารสารหัวหินสุขใจ โกลกัณฐ,โรงพยาบาลหัวหิน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภาณุวิชญ์ เอี่ยมไพบิจิตร. (2561). ความคาดหวังในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วสุกฤต สุวรรณเทน. (2559). คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย : ปัจจัยเชิงสาเหตุ. วารสารวิชาการ Veridian E –Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *ก.ค.ศ. ประกาศใช้หลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะ (ใหม่) 4 สายงาน*.

[Online] เข้าถึงได้จากhttps://otepc.go.th/th/content_page/item/3363-4-10.html. [15 มีนาคม 2566].

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). “ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายรัฐบาล ด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ.2555-2559” .
พริกหวานกราฟฟิก.

อเนก อัคริเดช. (2549). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Cronbach, L. J. (1970). *Essential of psychological testing (3rd ed.)*. New York: Harper Row.